

Türkiye Komünist Fırkası/1925 Üzerine Belgeler

Eftal Ş. BATMAZ
M. Bülent VARLIK*

4 .Mart.1925 tarihinde çıkarılan Takrir-i Sükûn Kanunu ile irticâî hareketlerin yanısıra komünist hareket de susturulmaya çalışıldı. Bu çerçevede *Aydınlık* ve *Orak-Çekiç* gazeteleri kapatıldı. Gelişmeler karşısında Türkiye Komünist Fırkası (TKF) önderleri de bazı önlemler aldı, Nisan 1925'te Dr. Şefik Hüsnü [Değmer] Almanya'ya, Hasan Âli [Ediz] Sovyetler Birliği'ne gitti. Yine muhtemelen aynı ay içinde¹ Nazım Hikmet de bir yeraltı basımevini kurması için İzmir'e gönderildi. Nazım'ın gidişinden sonra 1.Mayıs.1925'te yayınlanan bildiri nedeniyle pek çok TKF üyesi ile sempaticileri tutuklanarak İstiklâl Mahkemesi'nde yargılanmak üzere Ankara'ya gönderildi².

* Bu çalışmada kullanılan belgeler Eftal Ş. Batmaz; Yrd. Doç. Dr./Ankara Üniv./ DTCF tarafından Rossiyskiy Centr İhraniya i İzuçeniya Dokumentov Noveçsey İstori'den temin edilmiş ve yine tarafından çevrim-yazısı yapılmıştır. Çevrim-yazılar Kebikeç Yayın Kurulu tarafından gözden geçirilmiş, açıklamalar ise M. Bülent Varlık, iktisatçı, (mbvarlik@ttnet.net.tr) tarafından yapılmıştır.

1 Nazım Hikmet otobiyografik romanı *Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim*, YKY, İstanbul-2002, s: 8'de İzmir'e gidiş tarihinin fırka yayınlarının kapatılmasından sonra, ama 1.Mayıs.1925 tutuklamalarından önce olduğunu belirtmektedir.

2 1925 tevkifatı ile ilgili geniş bilgi için bkz: Mete Tunçay; *Türkiye'de Sol Akımlar (1908-1925)*, Bilgi Yayınevi yay., 3. baskı, Ankara-1978, ss: 367-374, Mete Tunçay; *Türkiye'de Sol Akımlar-II (1925-1936)*, BDS yay., İstanbul-1992, ss: 20-21, 23-24, Fethi Teveroğlu; *Türkiye'de Sosyalist ve Komünist Faaliyetler (1910-1960)*, Ayyıldız Matbaası, Ankara-1967, ss: 388-394, Aclan Sayılğan; *Türkiye'de Sol Hareketler*, Otağ yay., 3. baskı, İstanbul-1976, ss: 205-207, İlhan Darendelioğlu; *Türkiye'de Komünist Hareketleri*, Toker yay., 5. baskı, İstanbul-1979, ss: 169-176.

Vedat Nedim'in 1925 Tevkifatını Değerlendirmesi

V[edat] N[edim] [Tör] gelişmeleri, 22 Haziran 1925 tarihinde muhtemelen Şefik Hüsnü'ye yazdığı bir notta (Belge-1);

“Aziz arkadaş;

Burjuva terörü bütün şiddetiyle kuduruyor. Sadri [Sadrettin Celâl Antel], Şevket [Süreyya Aydemir], Sami [ressam Samih Şahin], [eczacı]Vasıf, Nizami [Nizamettin Nazif Tepedelenlioğlu] Ankara'ya sevkedildiler. Muhakemeleri yakında başlar.

İstanbul şimdilik atalete mahkum. Vilayet teşkilatı içinde intacte³ Balya ve İzmir kaldı. Buradaki işleri ben idare ediyorum. Bakalım muhakeme esnasında neler çıkacak?

Buraya Profintern namına Herkle namında bir Fransız gelmişti. Kendisiyle Şevket'le bizim evde mülaki olduk. Beş saatlik bir mülakatımız oldu. Bu mülakatımızın beşinci günü arkadaşlar tevkif edildiler. Tıbbiyeliler de yeniden mevkuf. Diğer tevkif olunanlar şimdilik tahliye edildiler. Herkle bize Türkiye Amele Teşkilatı'nın Londra'daki Rus-Anglo Komitesi'ne dahil olduğuna mübeyyin bir beyanname göndermemizi tavsiye etmişti. Bunu Şevket yapacaktı. Yapamadı, yapmaya vakti kalmadı. Ben yaptım ve gönderdim.

Sen sakın gelme. Gelirsen yakalanırsın. Sonra büsbütün başsız kalırız. Vaziyet tevazzuh edinceye kadar orada kal. Komite de buraya bir sual cedveli yollamış. Onu ben doldurmuyacağım. Sen orada doldur. Parti ve amele teşkilatının kuvvet ve tarihine aid sualler. Gelen kuryeyi ben açıyorum ve lazım gelen cevapları vermeye gayret ediyorum.

... paraları da bana veriyor. Burada Sabri namında bir genç var. Moskova'da bulunmuş. Bunun hakkında bana malumat ver. Nasıl şayan-ı emniyet midir? Sonra kimlere ve nasıl yardım etmek lazımdır? Bu hususda direktif isterim. Komintern'in yardım tarzı çok soğuk. Ayda iki dolar! Bu tabii pek az. Bunun tezyidi için mümkün olan teşebbüsatta bulun. Cevabını muhakkak ve serian beklerim”⁴ diyerek anlatmaktadır.

Nazım Hikmet'in Sovyetler Birliği'ne Geçişi

Nazım Hikmet, kendi ifadesiyle muhakemenin sonuçlanmasına kadar İzmir'de kalarak Fırka faaliyetlerini yürütür, muhtemelen Ağustos sonlarına doğru İzmir'i terk ederek Balıkesir-İstanbul üzerinden ve yine muhtemelen deniz yolu ile Sovyetler

³ Fransızca'da “dokunulmamış, zarar görmemiş” anlamına gelen bu sözcük mektupta “latin harfleri” ile yazılmıştır.

⁴ Fond: 495, Opis: 181, Dela: 229, List: 3.

Birliği'ne geçer⁵. Bu durumu Hasan Âli Ediz'e yazdığı "ironik" bir notta şöyle anlatır (Belge-2):

"Evlad⁶,

Dün Odesa'ya geldim. Mahkumiyet kararını alana kadar vazifemin başındaydım. Bizimkilerin muhakemesi bitti. Arkadaşların bazılarının giydikleri hüküm şöyledir: Sadri 7 sene, Şevket 10 sene, Abdi [Recep/Amele Teali Cemiyeti kâtib-i umumisi] 10 sene, Şefik Hüsni aynen 15 sene, sen keza 15 sene, ben keza 15 sene, [baytar Ali] Cevdet keza 15 sene yani sen, ben, doktor, Cevdet aynen 15'şer seneye mahkum olduk. Oraya süratle gelmemi temin et. Konuşuruz"⁷.

Parti İçi Muhalefet mi?

Kısa bir süre sonra Odesa'dan Moskova'ya giden Nazım Hikmet burada yoldaşları ile tartışır, Fırka'nın yeni prensipler üzerinde hareket etmesi gerektiğine dair düşüncelerini açıklar. Konu ile ilgili olarak Şefik Hüsni'ye mektup(lar) yazar. Burada dikkati çekici nokta, Şefik Hüsni'nün teorik önderliğinin kabul edilmiş olmasıdır. Dikkat çekilecek bir diğer nokta ise, Fırka üzerinde eleştiride bulunan Nazım Hikmet'in çok genç oluşudur, bir diğer ifade ile Nazım Hikmet sadece 23 yaşında İzmir TKF örgütünü yönetmeye soyunmuştur. Bu durum, herhalde idealizmin ve volantarizmin en üst noktasını işaret etmektedir. Ve o yaşta edindiği deneyimlerin sonucu olarak muhtemelen Ağustos sonu/Eylül başında kaleme aldığı bir mektupta Şefik Hüsni'ye sunları yazmaktadır (Belge-3):

"Doktor Kardeş,

Sana ikinci mektubumu gönderiyorum ve öyle ümid ediyorum ki belki bu

5 Asım Bezirci; *Nâzım Hikmet/Yaşamı, Eseri, Sanatı*, Amaç yay., 2. baskı, İstanbul-1989'da "İzmir'de baskı ve aramaların arttığını gören Nâzım Hikmet, İsmail'den aldığı nüfus kâğıdını kullanarak trenle 29 Ağustos'ta İstanbul'a döner. Annesinin evine uğrar (Birkaç gün önce babasının evini polisler basmış, adresini sormuş, bilmediğini söyleyince tartaklamışlardır onu). Amacı yurt dışına çıkmaktır. Celile Hanım oğluna güzel bir makyaj yapar, yüzünü değiştirir. Nâzım Hikmet tayfa kıyafetiyle bir takaya binip kaçar. Günlerece sonra, Kırım üzerinden Şefik Hüsni'yle birlikte Moskova'ya varır" derken bazı hatalar yapmaktadır. Nazım'ın İzmir'den tam olarak 29 Ağustos 1925'te ayrıldığını gösteren bir kanıt mevcut değildir. Bezirci, değerlendirmelerinde ağırlıklı olarak *Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim* romanındaki bilgileri kullanmıştır. Ancak, hiç bir veri olmadan Nazım Hikmet'in Moskova'ya Şefik Hüsni ile birlikte ulaştığını ileri sürmüştür, ki bu doğru değildir. Şefik Hüsni bu tarihten çok önce yurt dışına çıkmıştı ve Moskova'ya gelişi Nazım'ın Moskova'ya ulaşmasından oldukça sonradır. Zaten biraz sonra sunacağımız mektup(lar) da bu durumu kanıtlamaktadır.

6 Sadece 23 yaşında olan Nazım'ın Hasan Âli'ye "evlad" diye hitap etmesi her halde üzerinde durulması gereken bir husustur.

7 Fond: 495, Opis: 181, Dela: 229, List: 7.

mektubum senin eline gelmeden evvel sen buraya hareket etmiş olursun. Burada seni arkadaşların ve Şark Şubesi dört gözle bekliyorlar. Süratle hareketin birçok muallak meselelerin halline sebebiyet verecektir. Bu muallak meselelerin azami bir çabuklukla halledilmesi lazımdır. Zinoviyef yoldaş bilhassa senin buraya gelmeni istiyor.

Buradaki mekteb ve talebe hakkındaki taleplerinin infaz edilmek üzere olduğunu Komintern'den bana söylediler. Yalnız Vala [Nurettin]'nin süratle hareketi son vaziyetten dolayı biraz müşküldür. Çünkü memlekete çıkar çıkmaz tutulması ve hatta eskiden de bildiğin gibi Rus casusu diye büyük bir felakete çatması muhtemeldir. Komintern'deki arkadaşlar da böyle düşünüyorlar. Halim [Hasan Âli Ediz] de aynı şeyi düşünmektedir. Herhalde bu hususda eğer gecikmek muhtemel ise- ki hiç de böyle olmasını istemiyoruz- tahiren bize fikrini bildir. Çünkü Halim'in de bildiği gibi Vala'yı burada durdurmak kabil değil. Hep beraber gitmek istiyor. Halbuki onu burada illegal neşriyat meselesinde gayet iyi kullanabiliriz.

Fırkanın yeni teşkilat prensipleri üzerine kurulmasının icab ettiğine hepimiz kaniyiz fakat kat'i şekil senin gelmene talik edilmiştir. Orada her gün gecikmen bir çok boş zamanın geçmesine sebebiyet verecektir. Neşriyat meselesi kabul edilmiştir. İlegal neşriyat fikri-son vaziyet dolayısıyla-daha muvafık olacak gibi geliyor- tabii bu hususda senin nokta-i nazarının da büyük ehemmiyeti vardır. Fırkanın fikrî vahdetine olan lüzuma çok şuur ve bolşevikçe kani olunmuştur. Tabii sen de aynı şeyi istersin.

Bundan evvelki mektubumda Halim ile birlikde müdafaa ettiğimiz teşkilat tezini sana yazmışdım. Bu tez Şark Şube[si] tarafından hissene kabul edilmiş gibi görünüyor. Halim'le hemen hergün beraberiz. Her an senin hareketini bildirecek telgrafi bekliyoruz. Seni çok göreceğim geldi...Vala'nın, Halim'in selamları. [Ali] Cevdet arkadaşına da selamlar"⁸.

Şefik Hüsnü'nün bu mektuba ne cevap verdiğini bilmiyoruz. Ancak, anlaşıldığı kadarı ile Ş. Hüsnü, Fırka disiplininin bir gereği olarak Nazım Hikmet'ten İzmir'de geçirdiği 3-4 aylık sürenin raporunu vermesini istemiştir. Nazım Hikmet de 14.Eylül. 1925 tarihinde Moskova'da yazdığı uzun bir mektup ile İzmir günlerini detaylı olarak anlatmıştır (Belge-4).

“Aziz Doktor kardaş,

Uzun bir bekleyişten sonra mektubunu aldık. Benden İzmir'deki işlere dair malumat istiyorsun.

Şimdiye kadar yazmadığımın kusuruna bakma. Bunun sebebi bu günden yarına senin yolunu beklememizdir. Komintern'in ikinci mektubunu aldığın zaman herhalde hareket etmekte isticil edersin. Senin buraya hareketinden evvel hiçbir meselenin doğru dürüst halledileceğini zannetmiyorum. Halbuki süratle halli icab eden çok meseleler mevcuttur.

8 Fond: 495, Opis: 181, Dela: 229, List: 8.

495
181
9
3

مرقد قبرا - ١٤ ايلول سنة

عزیز دوست و قوت قار دوست ،
 او دوزن بونکیم شیوه همدکا مکتوبکی آرد . بنده از سر دوگی اولیروز داز
 مدقنات ایستیه سعیت . شدمیم نادر پازنا دینک تصویرنه با غما . بونک سوی بردهنده بارنه
 سنک بونک نکره نوزد . قونم ایسته نونک انکیمی مکتوبنه آرد ایست زمانه هر حالده حرکت ایستکه استیلاک
 ایدر سنک . سنک عواید هر کتکه اول هجج بونک مکتوبک دو عواید دست عمل ایست که نکره ایستیم .
 فالیکرد سر عواید ایجاب ایدر بونک عواید سنک مرقد دور .

از سر دوگی فعالیت و اثر .
 از سر دوگی هیججیم کونم فارستیده دوزن ایست سنک استیوه و خدمتک
 عواید ایست که عواید ایدی . عواید ایست سنک ایست سنک کونکیم و دوله ایست که ایست
 نکره ایستی ؟ و در سنک عواید ایست ایست . ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک
 قاس ایستیم بونک از ایستون آکلوت سنک ایست ایست ایست ایست ایست ایست ایست ایست ایست ایست ایست ایست
 اولیروز سنک ایست سنک ایست ایست ایست ایست ایست ایست ایست ایست ایست ایست ایست ایست ایست ایست
 ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک
 ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک
 ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک
 ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک
 ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک

مرقد قبرا - ١٤ ايلول سنة
 ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک
 ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک
 ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک
 ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک
 ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک
 ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک
 ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک
 ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک
 ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک
 ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک
 ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک ایست سنک

Belge-4, sayfa 1

İzmir'deki Faaliyete Dair

İzmir'e ilk çıktığım gün karşımda duran en mühim mesele şahsi vaziyetimin şekli idi ve bu mesele cidden mühim idi. Çünkü İzmir şehrine geldiğim duyulacak ve kimlerle temas ettiğim biraz olsun anlaşılacak olursa İstanbul polis müdüriyetince damgalı bolşevik olduğum ve Ruslardan para alarak teşkilata memur edildiğim zannedildiğinden -ki böyle düşündükleri evvelce de malumumuz olduğu halde bilahare Akşam Gazetesi'nde polis müdüriyetinin hakkındaki makalesi tebliğ-i malumatımızın yanlış olmadığını gösterdi- en ufak bir vesile ile tevkif edileceğimi, tevkif edilmesem bile İstanbul'a nisbeten küçük bir şehirde arkadaşlar ile temasımın meydana çıkacağını ve binnetice şimdiye kadar illegal kalmış yoldaşların polisce legalize olacağını düşündüm ve son terör başlangıcının tavzihine kadar -ki iktisadi ve siyasi, yani bugünkü içtimai sebeplerden dolayı ben bu tavzihi sanki burjuva terörünün bütün kuvvetiyle meydana çıkmasında görüyorum- gizli kalmaya karar verdim. Mamafih Fırka'dan aldığım emir mucibince kendi maişetimi temin edecek bir iş bulmak için yegane tanıdığım Rahmi Beye müracaat ettim ve kendisinden bana hiç bir iş bulamayacağı cevabını aldım⁹.

Şahsi vaziyetimi bu suretle tavzih ettikten sonra fırka faaliyetine hemen başladım. İlk adım olarak üç kişilik bir Fırka Vilayet Komitesi meydana getirdim. Vilayet Komitesi ben-İsmail Hakkı-Faik yoldaşlardan mürekkekti. Vilayet Komitesi etrafında fabrika hücreleri vucuda getirmeye başladık. Birinci fabrika hücresi İzmir-Kasaba¹⁰ şimendüfer ameleleri arasında açıldı. Azaları: Makinist İhsan, poldonyacı(?) Safder, tornacı İsmail Hakkı, tesviyeci Faik yoldaşlardı. İkinci fabrika hücresini Aydın şimendüferleri arasında teşkile çalıştık ve bu iş için komitenin direktifi altında, Aydın kumpanyasından marangoz Sadık arkadaşı tayin ettik. Açılacak olan fabrika hücrelerinden mâa-dâ, muhtelif yerlerde çalışan arkadaşlardan mürekkebi bir hücre daha vucuda getirmek üzere idik. Bu hücrenin ilk azaları Giridli Mehmed Ali ve zenaatkar Rağb yoldaşlardı.

Haftada iki kere ayrı ayrı hücre içtimaalarından mâa-dâ bütün hücrelerin umumi içtimainı akdediyor ve gündelik siyasi, iktisadi mesailin hallinden sonra ufak popüler siyasi kurslar yapıyorduk.

İzmir-Kasaba demiryolları birliğinde gizli bir komünist fraksiyonu olarak çalışan hücremiz ilk adımlarından itibaren müsmir neticeler vermeye başladı. Esasen her nevi taziykata ve şimdiye kadar açılan amele birliklerinin bıraktıkları fena tesirlere rağmen, ameledeki insiyakî hareketin kuvvetleşmesinden dolayı Birlik açıldığının birinci ayında iki yüz ameleyi toplamaya muvaffak oldu. İşlerin bu suretle inkişafı bizleri fevkalade

9 Rahmi Bey'in kimliği ile ilgili olarak bkz: Kemal Sülker, *Nâzım Hikmet'in Gerçek Yaşamı/1902-1928*, c: 1, Yalçın yay. İstanbul-1987, s: 212. Olayın edebî anlatımı için bkz: N. Hikmet, *Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim*, ss: 7-9.

10 Kasaba'nın bugünkü adı 'Tuğutlu'dur.

memnun ediyor ve noksan olan teknik tarafımızın ikmaline sevk ediyordu. Bunun için herşeyden evvel gayet münasib bir mahalde, ancak komite azalarının malumu olan taht-el-arz bir mahzen vücuda getirdik. Ve burada vilayet komitemizin gizli neşriyatını, mühim ve yakılması kabil olmayan evrakını vesaireyi hüsn-ü muhafaza edecek olan vesaiti cem etmeye başladık. İkinci teknik mesele merkez ile olan rabıtayı sıkı bir surette vücuda getirmek oldu. Bunun için Şevki yoldaşı merkeze hitaben yazılmış resmi ve mufassal bir raporla İstanbul'a gönderdik ve merkezin muvafakatıyla kendisini, avdetinde İzmir'deki konsoloshaneye yerleştirdik. Bu suretle Şevki yoldaş İstanbul'daki Sabri yoldaşın gördüğü vazifeyi İzmir'de görecek ve merkezle olan rabıtayı temin edecekti.

Bu esnalarda tevkifat başladı; ve tevkifatın başlamasıyla beraber arkadaşların arasında zayıf olanlar sallanmaya başladılar ve binnetice bizden ayrıldılar. Ayrılanlar şunlardır: Aydın fabrikasından marangoz Sadık, zenaatkar Ragıb ve bir müddet sonra İzmir-Kasaba'dan Safder. Bu üç arkadaşın ayrılması geride kalanlardan yalnız Faik yoldaşın üzerinde biraz tesir gösterir gibi oldu. Fakat kendisini toparlayarak gaybolmadı.

İzmir-Kasaba birliğindeki nüfuzumuz kuvvetlenmekte devam ediyordu. Aşağıda da söyleyeceğim veçhile, değil yalnız bu hususda, fakat her nevi Fırka faaliyetinde en ziyade fedakarane çalışan arkadaşlarımız tornacı İsmail Hakkı¹¹ ve Giridli Mehmed Ali yoldaşlardır.

Rabıtayı yapacak olan Şevki yoldaşın konsoloshaneye girmesi için askeri terhis tezkeresinin bulunması lazımdı. Bu tezkereyi köyünden alması icab ediyordu. Kendisini, süratle dönmek üzere köyüne gönderdik.

Bu esnalarda İstanbul'da tevkifat son darbeyi vurmuşdu ve biz merkezle irtibatı gaybediyorduk. Buna mani olmak için, birçok büyük tehlikeleri göze alarak, bizzat kendim konsoloshaneye geceyarısı gittim ve o vasıta ile İstanbul'a mufassal bir rapor gönderdim. Süratle cevabını istedim. Cevab gelmedi. Bir daha, bir daha... Cevaplar gelmiyordu. Hatta son sefer konsoloshane bize, gelmeyen bu cevaplar dolayısıyla itimad etmemeye başladı.

Maddi vaziyet itibarıyla çok müşğül bir mevkie düşmüştük. Açlık baş göstermişti. Evden para isteyemiyordum. Çünkü mektubla muhabere imkanı yokdu. Annemi, babamı tevkif edip müdürümete götürmüşler, evi tarassud altına almışlardı. Bu müşğül dakikalarda bilhassa İsmail Hakkı yoldaşın büyük yararlıkları gözükdü ve kazandığını beraber paylaştık.

Her müşğülata rağmen fırka vazifemizi bir dakika bile ihmal etmiyorduk. Her fırsattan...¹² ”.

11 Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim'deki kahramanlardan birisi de “İsmail” adını taşımaktadır.

12 Eksik olan bu rapor Fond: 495, Opis: 181, Dela: 229, List: 9/9a'da kayıtlıdır.

Bu belge ile Nazım Hikmet'in hayatının çok az bilinen kısa bir dönemi ortaya çıkmaktadır.

Abstract

An era not thoroughly known in Nazım Hikmet's life, is the short period he lived in Izmir in 1925. Nazım had been sent to Izmir by the Communist Party of Turkey when excessive arrests had been started by the police. After the partisans had been fined to imprisonment, Nazım went to the USSR, and wrote a letter to Şefik Hüsnü, describing the Izmir activities. This letter is shedding new light to the history of socialism in Turkey. Nazım had written of his Izmir days' in his autobiographical novel *Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim*.

Key words

Communist Party of Turkey, Nazım Hikmet, Şefik Hüsnü.

Sanat Kitabevi'nin sitesinde 100 yıllık kitapları bile bulabilmek mümkün; üstelik oturduğum yerden hemen satın alabiliyorum!...

Türkiye'nin İLK "sanal" sahafından alış-veriş yapabilmek için İnternet'e bağlanmak yeterli!...

www.sanakitabevi.com.tr

İnternetteki İLK "sanal" sahaf...

Sanat Kitabevi

Karanfil Sok. Birlik İş Merkezi 5/60

06650 Kızılay / ANKARA

Tel: (90-312) 418 62 03

Fax: (90-312) 425 93 77

www.sanakitabevi.com.tr

sanat@sanakitabevi.com.tr